

MARKER KOMMUNE
Postboks 114
1871 ØRJE

Saksbehandler, innvalgstelefon
Irene Tronrud,

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2022 - Marker kommune

Marker kommune har flere alvorlige gjentakende avvik fra krav i tillatelsen i rapporteringsåret 2022.

Kommunen har brudd på både fosforrensekravet og sekundærrensekravet, samt mangelfull rapportering. Vektet rensegrad for fosfor er i 2022 bare 53 %. Kommunen vil følges opp i egen sak gjennom forpliktende tiltaksplan for bygging av nytt avløpsrenseanlegg med sekundærrensetrinn, samt for utskifting av ledningsnett.

Så lenge Bommen avløpsrenseanlegg i Marker kommune ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tillatelser til påslipp, eller avtale om økte påslipp til avløpsrenseanlegget, private eller bedrifter, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen.

Statsforvalteren tar videre sluttrapport knyttet til dispensasjon fra vilkår om rensekrav ved Bommen avløpsrenseanlegg til orientering.

Rapporteringsskjema for 2023 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2024.

Vi viser til egenkontrollrapport og årsrapport for Marker kommune sitt avløpsnett og Bommen avløpsrenseanlegg. Statsforvalteren viser videre til sluttrapport datert 08.07.2022 knyttet til dispensasjon fra vilkår om rensekrav ved Bommen avløpsrenseanlegg i egen sak: 2022/9786.

Avløpsnett til Bommen avløpsrenseanlegg

Marker kommune har 2 068 innbyggere og 5 fritidsboliger tilknyttet avløpsnett. Kommunen har rapportert i Altinn at avløpsnett til Bommen avløpsrenseanlegg har 20 installerte nødoverløp og 3 installerte regnvannsoverløp. I skjema for årsrapport har dere koordinatfestet 22 nødoverløp. Antall rapporterte overløp i Altinn og i årsrapporten er ulikt. Antall tilfeller med regnvannsoverløp og nødoverløp i Altinn og i årsrapporten er også ulikt. I årsrapporten har dere rapportert at dere har hatt 75 timer med nødoverløp ved Elveveien kum 26, mens dere i Altinn har rapportert at dere har hatt 75 timer med regnvannsoverløp og 2 388 timer med nødoverløp. Også ved fjorårets rapportering var det

uoverensstemmelser mellom rapporteringen i Altinn og årsrapporten. I den forbindelse påpekte vi at kommunen måtte kvalitetssikre dette og rapportere riktig for neste rapporteringsår. Dette er ikke rettet opp i ved årets rapportering og vi anser dette som avvik.

Dere har videre beregnet at 8 638 m³ urensset avløpsvann over 49 kg fosfor ble sluppet ut i Ørjeelva ved overløp på avløpsnettet i 2022. Dette er en firedobling av utslipp av fosfor fra nettet sammenliknet med tall fra 2021 hvor kommunen slapp ut 12 kg. Kommunen rapporterer at omfanget av lekkasjer fra avløpsnettet inkludert overløp er mellom 20 og 29 %.

Bommen avløpsrenseanlegg

Det er for 2022 rapportert at Bommen avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 209 810 m³ avløpsvann og at 6 397 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 2,96 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Mengde avløpsvann i overløp er større enn for 2021, og har økt med 124 % siden 2021, samtidig som at det er rapportert om en nedgang i mengde avløpsvann inn til renseanlegget fra 2021 til 2022 på 10 %. I forbindelse med at Marker kommune fikk dispensasjon fra rensekrav sommeren 2022 rapporterte kommunen i sin sluttrapport at 1 114 m³ avløpsvann (mekanisk rensed) ble sluppet ut via overløp den 05.07.2022. Dersom vi trekker dette fra rapporterte mengde avløpsvann i overløp i, så har mengden overløp ved avløpsrenseanlegget fortsatt økt med 85 % sammenliknet med tall for 2021.

Dimensjonerende kapasitet for Bommen avløpsrenseanlegg er oppgitt til å være 2 000 pe (BOF₅). Dere har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2022 var 1 135 pe (BOF₅). Etter vår utregning er maksukebelastningen for BOF₅, når vi ser på enkeltprøve i maksuke datert 08.04.2022, på 4 333 pe (BOF₅). Dette betyr at maksukebelastningen for BOF₅ er nær fire ganger høyere enn hva anlegget er dimensjonert for.

Rensegraden for fosfor er lavere i 2022 enn noen gang tidligere. Vektet rensegrad er i 2022 er bare 53 %. Rensekravet for Bommen avløpsrenseanlegg er 93 % reduksjon av fosfor. Det er et alvorlig gjentakende avvik. Enkeltprøver viser svært lav renseeffekt for fosfor.

I utvidet rapportering har dere beregnet at utslipp av fosfor fra avløpsrenseanlegget via rensed avløpsvann var 1 196 kg, og utslipp av fosfor via overløp fra avløpsrenseanlegget var 36 kg. Dette er en økning sammenliknet med fjorårets rapportering, hvor utslipp av fosfor via rensed avløpsvann var 212 kg og utslipp av fosfor via overløp var 14 kg.

Bommen avløpsrenseanlegg klarer ikke rensekravet for BOF₅ på 70 % eller maksimal utslippkonsentrasjon på 25 mg O₂/l, og for KOF_{CR} på 75 % renseeffekt eller utslippkonsentrasjon under 125 mg O₂/l for 2022. Dette er et alvorlig gjentakende avvik. Bommen avløpsrenseanlegg hadde flere 100 % - overskridelser for både BOF og KOF i 2022, hver enkelt av disse 100 % - overskridelsene regnes i seg selv som avvik fra sekundærrensekravet. Følgende prøvedatoer viste 100 % - overskridelser i 2022:

- 29.03.2023 viste for BOF: konsentrasjon 96 mg/l og renseeffekt 46 %, og for KOF: konsentrasjon 350 mg/l og renseeffekt 22 %.
- 28.06.2023 viste for BOF: konsentrasjon 177 mg/l og renseeffekt 0 %, og for KOF: 679 mg/l og renseeffekt 0 %.
- 11.08.2023 viste for BOF: konsentrasjon 81 mg/l og renseeffekt 63 %, og for KOF: 440 mg/l og renseeffekt 18 %.
- 10.11.2023 viste for KOF: konsentrasjon 52 mg/l og renseeffekt 0 %.

Vi minner om at disse overskridelsene skal varsles Statsforvalteren jf. forurensningsforskriften § 14-14.

Bommen renseanlegg har utslipp til Ørjeelva som renner ut i Øymarksjøen. Tilstanden i både Ørjeelva og Øymarksjøen er moderat på grunn av for mye næringstilførsel.

Oppfølging via handlingsplan (vår sak: 2021/25004)

Statsforvalteren avsluttet tilsyn med avløpssektoren i Marker kommune, 2021.540.I.SFOV i brev datert 04.01.2023. I forbindelse med retting av avvik 1 *Kommunen overholder ikke rensekrav fastsatt i tillatelse* og avvik 3 *Kommunens avløpsnett har for lav utskiftingsgrad*, har Marker kommune sendt inn tentative fremdriftsplaner både for bygging av nytt avløpsrenseanlegg samt for utskifting av ledningsnettet. Statsforvalteren vil følge opp kommunen med krav om en forpliktende tiltaksplan i egen sak.

Dispensasjon fra vilkår om rensekrav og sluttrapport (vår sak: 2022/9786)

Statsforvalteren fattet den 28. juni 2022 vedtak om dispensasjon fra gitte rensekrav som følger av *Tillatelse etter forurensningsloven for Marker kommune* og forurensningsforskriften. Dispensasjonen omfattet utslipp av inntil 2 000 m³ urensset avløpsvann i til sammen to dager til Ørjeelva, i forbindelse med gjennomføring av tiltak ved Bommen avløpsrenseanlegg. Grensen for utslipp av BOF₅ ble satt til 310 kg, og utslipp av fosfor ble satt til 10 kg. Tiltaket skulle gjennomføres innen 14. juli 2022. Videre satt vi krav om at kommunen skulle sende inn sluttrapport til Statsforvalteren innen seks uker etter at arbeidet var avsluttet.

Statsforvalteren har gått igjennom sluttrapport fra Marker kommune datert 08.07.2022. Kommunen opplyser om at Bommen avløpsrenseanlegg var stengt i 30,5 timer og at det totalt ble sluppet ut 1 114 m³ avløpsvann (mekanisk rensert) via overløp og at 100 m³ gikk i utløp fra ettersedimenteringsbassenget. Tidspunkt for gjennomføring av tiltaket var 04.07.2022 og 05.07.2022. Videre rapporterer kommunen at det totalt ble sluppet ut 2 847 pe BOF₅ (170 kg) og 3 370 pe fosfor (5,3 kg). Statsforvalteren kan ikke se at det foreligger brudd på vilkår knyttet til tiltaket. i Vi tar sluttrapporten til orientering og avslutter med dette sak 2022/9786 knyttet til dispensasjon fra vilkår i 2022.

Konklusjon

Marker kommune har rapportert mangelfullt når det kommer til overløp da det er uoverensstemmelser mellom Altinn og årsrapporten. Dette ble også påpekt i 2022 og er å regne som et avvik.

Rapporteringen viser at kommunen har store problemer med å drive i tråd med tillatelsen og at bruddene er alvorlige. Rensegraden for fosfor er lavere i 2022 enn noen gang tidligere. Vektet rensegrad er i 2022 bare 53 %. Bommen avløpsrenseanlegg hadde videre flere 100 % - overskridelser for både BOF og KOF i rapporteringsåret, og oppfyller ikke kravet om sekundærrensing.

Gjentakende brudd på kravene i tillatelse er svært alvorlig. Så lenge Marker kommune ikke overholder krav til utslipp vil ett hvert nytt påslipp av nye abonnenter til renseanlegg som ikke overholder rensekrav, private eller næring, bli betraktet som en forsettlig økning i ulovlige utslipp.

Vi merker oss at det er en firedobling av utslipp av fosfor fra nettet sammenliknet med tall fra 2021.

Statsforvalteren viser videre til sak 21/25004 hvor vi følger opp kommunen med krav om en forpliktende tiltaksplan.

Vi tar videre sluttrapport knyttet til dispensasjon fra vilkår om rensekrav ved Bommen avløpsrenseanlegg til orientering, avslutter med dette sak: 2022/9786.

Utover ovennevnte kommentarer, tar vi med dette egenkontrollrapporten og årsrapporten for 2022 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2023 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2024. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering finnes i vårt skjemabibliotek:

https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-oslo-og-viken/skjema-og-tjenester/miljo-og-klima/avlop--arlig-rapportering/rapporteringsskjema_endelig_oppdatert_statsforvalteren.docx

Egenrapportens data om årlige utslipp for avløpsrenseanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2023. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsannlegg/?SectorID=100>

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Irene Tronrud
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Marker kommune v/ Rådmann